

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

predmet br. IT-95-5/18-AR72.1
IT-95-5/18-AR72.2
IT-95-5/18-AR72.3
Datum: 25. juni 2009.

Original: engleski

PRED ŽALBENIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija Theodor Meron, predsjedavajući
sudija Mehmet Güney
sudija Fausto Pocar
sudija Liu Daqun
sudija Andréia Vaz

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 25. juna 2009.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO PODNEŠCIMA RADOVANA KARADŽIĆA
KOJIMA SE OSPORAVA NADLEŽNOST (ODGOVORNOST ZA NEČINJENJE,
UZP-III - KRIVIČNA DJELA S POSEBNOM NAMJEROM, ODGOVORNOST
NADREĐENOG)**

Tužilaštvo:

g. Alan Tieger
gđa Hildegard-Uertz Retzlaff

Optuženi:

g. Radovan Karadžić, *pro se*

1. Žalbeno vijeće Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Žalbeno vijeće, odnosno Međunarodni sud) rješava po "Najavi žalbe na osnovu pravila 73(B)(i) na Odluku Pretresnog vijeća po šest preliminarnih podnesaka kojima se osporava nadležnost: *odgovornost za nečinjenje*" (dalje u tekstu: Žalba u vezi s odgovornošću za nečinjenje), "Najavi žalbe na osnovu pravila 72(B)(i) na Odluku Pretresnog vijeća po šest preliminarnih podnesaka kojima se osporava nadležnost: *UZP III – krivična djela s posebnom namjerom*" (dalje u tekstu: Žalba u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom), i po "Najavi žalbe na osnovu pravila 72(B)(i) na Odluku Pretresnog vijeća po šest preliminarnih podnesaka kojima se osporava nadležnost: *odgovornost nadređenog*" (dalje u tekstu: Žalba u vezi s odgovornošću nadređenog), koje je 12. maja 2009. dostavio Radovan Karadžić (dalje u tekstu: Karadžić) (dalje u tekstu, zajedno, žalbe). Tužilaštvo (dalje u tekstu: tužilac) je svoje odgovore dostavilo 22. maja 2009.¹ a Karadžić je svoje replike dostavio 26. maja 2009.²

I. PROCEDURALNI KONTEKST

2. Dana 27. februara 2009., tužilac je podigao Treću izmijenjenu optužnicu protiv Karadžića tereteći ga za genocid, zločine protiv čovječnosti i kršenja zakona ili običaja ratovanja, uključujući progone, istrebljenje, ubistvo, deportaciju, prisilno premještanje, protivpravne napade na civile, uzimanje talaca i djela nasilja, prvenstveno u cilju širenja terora među civilnim stanovništvom, prema članovima 3, 4(3)(a), 5(a), 5(b), 5(d), 5(h) i 5(i) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut).³ Karadžić se u Optužnici tereti individualnom krivičnom odgovornošću na osnovu člana 7(1) Statuta za planiranje,

¹ Odgovor tužilaštva na "Najavu žalbe na osnovu pravila 72(B)(i) na Odluku Pretresnog vijeća po šest preliminarnih podnesaka kojima se osporava nadležnost: odgovornost za nečinjenje", 22. maj 2009. (dalje u tekstu: Odgovor na žalbu u vezi s odgovornošću za nečinjenje); Odgovor tužioca na "Najavu žalbe na osnovu pravila 72(B)(i) na Odluku Pretresnog vijeća po šest preliminarnih podnesaka kojima se osporava nadležnost: UZP III – krivična djela s posebnom namjerom", 22. maj 2009. (dalje u tekstu: Odgovor na žalbu u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom); Odgovor tužioca na Karadžićevu "Najavu žalbe na odluku Pretresnog vijeća po šest preliminarnih podnesaka kojima se osporava nadležnost: odgovornost nadređenog", 22. maj 2009. (dalje u tekstu: Odgovor na žalbu u vezi s odgovornošću nadređenog).

² Replika: *Odgovornost za nečinjenje*, 26. maj 2009. (dalje u tekstu: Replika u vezi s odgovornošću za nečinjenje); Replika: *UZP III – krivična djela s posebnom namjerom*, 26. maj 2009. (dalje u tekstu: Replika u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom); Replika: *odgovornost nadređenog*, 26. maj 2009. (dalje u tekstu: Replika u vezi s odgovornošću nadređenog).

³ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Treća izmijenjena optužnica, 27. februar 2009. (dalje u tekstu: Optužnica).

podsticanje, naređivanje, izvršenje i/ili pomaganje i podržavanje krivičnih djela za koja se tereti, putem činjenja i nečinjenja navedenih u paragrafu 14 Optužnice.⁴ U njoj se konkretno navodi da se "izvršenje", u kontekstu Karadžićeve odgovornosti na osnovu pravila 7(1) odnosi na njegovo učestvovanje u udruženom zločinačkom poduhvatu (dalje u tekstu: UZP).⁵ Pored toga, Optužnica tereti Karadžića individualnom krivičnom odgovornošću za krivična djela za koja se tereti kao nadređeni, na osnovu člana 7(3) Statuta.⁶

3. Karadžić je u martu 2009. podnio Pretresnom vijeću III (dalje u tekstu: Pretresno vijeće) niz podnesaka kojima osporava nadležnost Međunarodnog suda, u skladu s pravilom 72 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), uključujući "Preliminarni podnesak o nenadležnosti u vezi s odgovornošću za nečinjenje", podnesen 25. marta 2009.⁷ "Preliminarni podnesak za odbacivanje UZP III – krivična djela s posebnom namjerom", podnesen 27. marta 2009.⁸ i "Preliminarni podnesak o nenadležnosti: odgovornost nadređenog",⁹ podnesen 30. marta 2009., (dalje u tekstu, zajedno: podnesci).

4. Pretresno vijeće je 28. aprila 2009. donijelo "Odluku po šest preliminarnih podnesaka kojima se osporava nadležnost"¹⁰ u kojoj je zajedno razmotrilo sve Karadžićeve podneske na osnovu pravila 72 Pravilnika. Pošto je donijelo zaključak da ni u jednom od podnesaka zapravo nije iznesen neki valjan prigovor na nadležnost, Pretresno vijeće je ipak analiziralo određena pitanja, uključujući ona koja su pokrenuta u Podnesku u vezi s odgovornošću za nečinjenje, u kojima se navode nedostaci u formi Optužnice, u skladu s pravilom 72(A)(ii).¹¹ Pretresno vijeće je takođe podsjetilo strane u postupku da je njihovo "automatsko pravo na žalbu ograničeno na prigovore u vezi s nadležnošću, što uključuje utvrđivanje da li se neki prigovor zaista odnosi na nadležnost".¹²

⁴ Optužnica, par. 30.

⁵ *Ibid.*, par. 5.

⁶ *Ibid.*, par. 32.

⁷ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Preliminarni podnesak o nenadležnosti u vezi s odgovornošću za nečinjenje, 25. mart 2009. (dalje u tekstu: Podnesak u vezi s odgovornošću za nečinjenje).

⁸ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Preliminarni podnesak za odbacivanje UZP III – krivična djela sa posebnom namjerom, 27. mart 2009. (dalje u tekstu: Podnesak u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom).

⁹ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Preliminarni podnesak o nenadležnosti: odgovornost nadređenog, 30. mart 2009. (dalje u tekstu: Podnesak u vezi s odgovornošću nadređenog),

¹⁰ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Odluka po šest preliminarnih podnesaka kojima se osporava nadležnost, 28. april 2009. (dalje u tekstu: Pobjana odluka).

¹¹ *Ibid.*, par. 33.

¹² *Ibid.*, par. 81.

5. Karadžić je 4. maja 2009. zatražio produženje roka za podnošenje zahtjeva za odobrenje da uloži žalbu na Pobjianu odluku na osnovu toga što, između ostalog, ima pravo na žalbu na odbijanje Pretresnog vijeća da njegove podneske tretira kao prigovore na nadležnost i da bi, shodno tome, njegov zahtjev za odobrenje podlijegao rješavanju Žalbenog vijeća po pitanjima u vezi s kojima je uložena žalba na osnovu pravila 72(B)(i) Pravilnika.¹³ Dana 5. maja 2009. Pretresno vijeće je odbacilo njegov zahtjev "smatra[jući] da je u interesu pravičnog i ekspeditivnog suđenja da [Karadžić] odmah podnese zahtjev za odobrenje da podnese žalbu na [Pobjianu] Odluku, kako bi, ukoliko odobrenje bude dato, Žalbeno vijeće imalo kompletnu sliku svih mogućih pitanja koja proističu iz [Pobjiane] Odluke koju razmatra".¹⁴

6. Karadžić je 6. maja 2009. podnio zahtjev za odobrenje u kom je naglasio da namjerava uložiti žalbe na osnovu pravila 72(B)(i), osporavajući odluku Pretresnog vijeća da tretira, između ostalog, njegove podneske kao prigovore na nadležnost i stoga ne traži odobrenje za ulaganje tih žalbi, nego samo za pitanja koja potpadaju pod odredbe pravila 72(B)(ii) Pravilnika.¹⁵ On je dodao da bi, u svjetlu svog odbijanja da produži rok za podnošenje zahtjeva za odobrenje, Pretresno vijeće trebalo "uzeti ovu stvar u razmatranje dok Žalbeno vijeće ne ocijeni prihvatljivost njegovih žalbi na osnovu pravila 72(B)(i) i zatim da odobrenje", ukoliko Žalbeno vijeće odbije da preispita Pobjianu odluku na osnovu pravila 72(B)(i) Pravilnika.¹⁶

7. Istog dana, Pretresno vijeće je odbilo dati odobrenje koje se odnosi na Zahtjev u vezi s odgovornošću za nečinjenje na osnovu toga što njegovo promptno rješavanje od strane Žalbenog vijeća ne bi suštinski pospješilo postupak napominjući, međutim, da bi, sa pravnog stanovišta, Karadžić još uvijek mogao uložiti žalbu na Pobjianu odluku u vezi s relevantnim pitanjima.¹⁷ Kada je riječ o podnescima u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom i

¹³ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Zahtjev za produženje roka: odobrenje za ulaganje žalbe na Odluku po šest preliminarnih podnesaka kojima se osporava nadležnost, 4. maj 2009.

¹⁴ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Odluka po zahtjevu optuženog za produženje roka: odobrenje za ulaganje žalbe na Odluku po šest preliminarnih podnesaka kojima se osporava nadležnost, 5. maj 2009., par. 3.

¹⁵ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Zahtjev za odobrenje za ulaganje žalbe na Odluku po šest preliminarnih podnesaka, 6. maj 2009., par. 2-4.

¹⁶ *Ibid.*, par. 14.

¹⁷ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Statusna konferencija, 6. maj 2009., T. 222-223, 227.

odgovornošću nadređenog, Pretresno vijeće je konstatovalo da, budući da oni ne predstavljaju prigovore na formu Optužnice, ne postoji pitanje u vezi s kojim bi se moglo dati odobrenje.¹⁸

8. Karadžić smatra da se predmetnim podnescima osporava nadležnost Međunarodnog suda i stoga tvrdi da Pobjana odluka kojom se odbacuju ti podnesci, u relevantnim dijelovima, podliježe pravu na ulaganje žalbe na osnovu pravila 72(B)(i) Pravidnika.¹⁹

II. MJERODAVNO PRAVO

9. Žalbeno vijeće podsjeća da je, na osnovu pravila 72(B)(i) Pravidnika, predviđeno pravo na ulaganje interlokutorne žalbe koja proističe iz Odluke Pretresnog vijeća po preliminarnom podnesku kojim se osporava nadležnost Međunarodnog suda. Na osnovu pravila 72(D) Pravidnika, podnesak kojim se osporava nadležnost tiče se isključivo podneska kojim se osporava optužnica s obrazloženjem da nije vezana za personalnu, teritorijalnu, vremensku ili stvarnu nadležnost Međunarodnog suda.²⁰

10. Žalbeno vijeće dalje podsjeća na sljedeće:

Kada preispituje odluku o nadležnosti koju je neko raspravno vijeće donijelo na osnovi pravila 72(B)(i) Pravidnika, Žalbeno vijeće će je ukinuti samo "ako je Pretresno vijeće načinilo neku konkretnu pravnu ili činjeničnu grešku koja obesnažuje odluku ili ako je na nerazuman način odvagmulo relevantne i irelevantne razloge". Raspravno vijeće je prilikom donošenja odluke dužno "dati obrazloženo mišljenje koje, između ostalog, ukazuje na stav Vijeća o svim navedenim relevantnim faktorima za koje bi se od pretresnog vijeća koje razumno postupava očekivalo da će ih uzeti u obzir".²¹

¹⁸ *Ibid.*, T. 227.

¹⁹ Žalba u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 1, 3-4; Žalba u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 1, 3-5; Žalba u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 1, 3-4.

²⁰ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-AR72.2, Odluka po žalbi Zdravka Tolimira na Odluku po podnescima optuženog u vezi sa zakonitošću hapšenja, 12. mart 2009., par. 11 (i predmeti koji se u njemu citiraju).

²¹ *Tužilac protiv Ante Gotovine i drugih*, predmet br. IT-06-90-AR72.1, Odluka po interlokutornoj žalbi Ante Gotovine na odluku po više podnesaka kojima se osporava nadležnost, 6. juni 2007., par. 7 (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Gotovina*), gdje se citira *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR72.1, Odluka po Petkovićevoj interlokutornoj žalbi na Odluku Pretresnog vijeća o nadležnosti, 16. novembar 2005., par. 11 (i predmeti koji se u njemu citiraju).

III. DISKUSIJA

A. Argumenti strana u postupku

1. Argumenti koji su zajednički za žalbe

11. Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće načinilo očiglednu grešku zbog toga što nije razmotrilo svaki od njegovih podnesaka kojima se osporava nadležnost pojedinačno i što nije iznijelo adekvatno obrazloženje za njihovo odbacivanje.²² On tvrdi da mu je nanesena šteta time što su svi njegovi podnesci odbijeni a da nisu na odgovarajući način razmotreni.²³ Iako ne osporava da, generalno govoreći, vijeća imaju diskreciono ovlaštenje da razmotre slične podneske u jednoj odluci, Karadžić tvrdi da je kolektivno razmatranje za koje se opredijelilo Pretresno vijeće rezultiralo time da nije uzeta u obzir relevantna sudska praksa Žalbenog vijeća.²⁴ S tim u vezi, on primjećuje da nije razvijen nikakav jednoobrazan standard u pogledu toga da li se neki prigovor zaista odnosi na nadležnost, što sa svoje strane iziskuje da podnesci budu razmatrani od slučaja do slučaja.²⁵

12. U odgovoru, tužilac tvrdi da je Karadžić trebalo da zatraži odobrenje Žalbenog vijeća da uloži više žalbi na Pobjianu odluku u skladu s važećim uputstvom.²⁶ U vezi s meritumom

²² Žalba u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 6, 19; Žalba u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 7, 20; Žalba u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 6, 18.

²³ Žalba u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 19; Žalba u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 20; Žalba u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 18.

²⁴ Žalba u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 19, 21; Žalba u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 20, 22; Žalba u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 18, 20.

²⁵ Žalba u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 10-17; Žalba u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 11-18; Žalba u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 9-16, gdje se citira *Tužilac protiv Milana Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-99-37-AR72, Odluka o valjanosti žalbe shodno pravilu 72(E), 25. mart 2003.; *André Rwamakuba protiv tužioca*, predmet br. ICTR-98-44-AR72.4, Odluka o valjanosti žalbe Andréa Rwamakube na Odluku u vezi s primjenom udruženog zločinačkog poduhvata na krivično djelo genocida na osnovu pravila 72(E) Pravidnika o postupku i dokazima, 23. juli 2004. (dalje u tekstu: Odluka o nadležnosti u predmetu *Rwamakuba*); *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-AR72.1, Odluka o valjanosti žalbe na osporavanje nadležnosti i forme optužnice od strane Vojislava Šešelja, 29. juli 2004. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s nadležnošću u predmetu *Šešelj*); *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-AR72.1, Odluka po Tolimirovoj "Interlokutornoj žalbi na Odluku Pretresnog vijeća u vezi s dijelom Drugog preliminarog podneska u vezi s nadležnošću Međunarodnog suda", 25. februar 2009. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Tolimir*); *Tužilac protiv Édouarda Karemera i drugih*, predmet br. ICTR-98-44-AR72.7, Odluka na osnovu pravila 72(E) Pravidnika o postupku i dokazima o valjanosti žalbe tužioca u vezi s navođenjem udruženog zločinačkog poduhvata u tački saučesništva u genocidu, 14. juli 2006. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s nadležnošću u predmetu *Karemera*); *Tužilac protiv Envera Hadžihasanovića i drugih*, predmet br. IT-01-47-AR72, Odluka na osnovu pravila 72(E) u vezi s valjanošću žalbe, 21. februar 2003. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s nadležnošću u predmetu *Hadžihasanović*).

²⁶ Odgovor na žalbu u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 2; Odgovor na žalbu u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 2; Odgovor na žalbu u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 2, gdje se citira

žalbi, tužilac najprije tvrdi da je Pretresno vijeće navelo dovoljne razloge za zaključak da se predmetni podnesci nisu ticali nadležnosti.²⁷ Tužilac podvlači da je "[k]valifikacija shodno pravilu 72(D) [Pravilnika] preliminarna za ocjenjivanje merituma prigovora na nadležnost i u krajnjoj liniji predstavlja potvrđan ili određen zaključak", zbog čega je obično sažeta.²⁸

13. Tužilac dalje tvrdi da pravilo 72(D) pruža potreban okvir i da je formulisanje daljnjih kriterijuma nepotrebno.²⁹ Tužilac tvrdi da je restriktivan pristup Pretresnog vijeća utvrđivanju parametara pravila 72(D) bio ispravan³⁰ i u skladu s najnovijom sudskom praksom Žalbenog vijeća.³¹ Tužilac tvrdi da "kriterijum nije to da li bi zaključak u prilog optuženom isključivao krivičnu odgovornost" i da mnogi faktori koji se ne tiču nadležnosti, uključujući "obilježja" vida odgovornosti, mogu presudno uticati na konačna pitanja odgovornosti.³² Tužilac dalje tvrdi da sudska praksa na koju se oslanja Karadžić ne pokazuje da je Pretresno vijeće pogriješilo prilikom utvrđivanja da li predmetni podnesci predstavljaju prigovore na nadležnost.³³

14. Karadžić replicira da ni Pravilnik ni Uputstvo ne propisuju traženje odobrenja prije podnošenja višestrukih žalbi na neku pobijanu odluku.³⁴ Drugo, on ponavlja da je Pretresno vijeće dužno da navede obrazloženje bez obzira na to što "ne mora svaki korak biti

Uputstvo o postupku podnošenja pismenih podnesaka u žalbenom postupku pred Međunarodnim sudom, IT/155/Rev.3, 16. septembar 2005. (dalje u tekstu: Uputstvo).

²⁷ Odgovor na žalbu u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 4-6; Odgovor na žalbu u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 3-5; Odgovor na žalbu u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 3-5.

²⁸ Odgovor na žalbu u vezi s nečinjenjem, par. 6; Odgovor na žalbu u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 5; Odgovor na žalbu u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 5, gdje se citira, između ostalog, Odluka u predmetu *Tolimir*, par.10, kao primjer kratkog rezonovanja "u kom se navodi samo zaključak Vijeća".

Id.

²⁹ Odgovor na žalbu u vezi s nečinjenjem, par. 7; Odgovor na žalbu u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 6; Odgovor na žalbu u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 6

³⁰ Odgovor na žalbu u vezi s nečinjenjem, par. 8; Odgovor na žalbu u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 7; Odgovor na žalbu u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 7

³¹ Odgovor na žalbu u vezi s nečinjenjem, par. 9; Odgovor na žalbu u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 8; Odgovor na žalbu u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 8, gdje se citira Odluka u predmetu *Gotovina* i Odluka u predmetu *Tolimir*.

³² Odgovor na žalbu u vezi s nečinjenjem, par. 10; Odgovor na žalbu u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 9; Odgovor na žalbu u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 9.

³³ Odgovor na žalbu u vezi s nečinjenjem, par. 11-12; Odgovor na žalbu u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 10; Odgovor na žalbu u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 10-11, gdje se citira *Tužilac protiv Milana Milutinovića*, predmet br. IT-99-37-AR72, Odluka po podnesku Dragoljuba Ojdanića kojim se osporava nadležnost - udruženi zločinački poduhvat, 21. maj 2003.; *André Rwamakuba protiv tužioca*, predmet br. ICTR-98-44-AR72.4, Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi s primjenom udruženog zločinačkog poduhvata na krivično djelo genocida, 22. oktobar 2004.; Odluka u vezi s nadležnošću u predmetu *Šešelji*; Odluka u vezi s nadležnošću u predmetu *Karemera; Édouard Karemera i drugi protiv tužioca*, predmet br. ICTR-98-44-AR72.6, Odluka o valjanosti žalbe Josepha Nzirore na Odluku kojom se "zadržava" zahtjev za odacivanje zbog nenadležnosti: udruženi zločinački poduhvat i saučesništvo, 14. novembar 2005.

³⁴ Replika u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 2; Replika u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 2.

naveden",³⁵ i da diskusija Pretresnog vijeća o tome da li Preliminarni podnesci u vezi s odgovornošću za nečinjenje i odgovornošću nadređenog predstavljaju valjan prigovor na formu Optužnice ne može nadomjestiti nedostatak obrazloženja zbog čega predmetni podnesci ne predstavljaju prigovor na nadležnost.³⁶ Treće, pozivajući se na ranije važeće pravilo 72(E) Pravidnika, Karadžić tvrdi da pravilo 72(D) ne pruža dovoljne smjernice i da je u tom pogledu potrebno sudsko uputstvo.³⁷ Nadalje, Karadžić tvrdi da je tužilac pogrešno protumačio svrhu njegovih višestrukih referenci na odluke u predmetima *Ojdanić, Šešelj, Milutinović, Rwamakuba, Tolimir i Karemera*, koja je trebalo da ilustruje nepostojanje definitivnog testa za utvrđivanje da li se neki podnesak zaista tiče nadležnosti.³⁸

2. Žalba u vezi s odgovornošću za nečinjenje

15. Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo u tumačenju njegovog Podneska u vezi s odgovornošću za nečinjenje kao podneska kojim se osporava forma optužnice, a ne podneska kojim se osporava nadležnost.³⁹ On tvrdi da, ukoliko tužilac kvalifikuje suštinske elemente oblika odgovornosti na način koji nije u skladu sa međunarodnim običajnim pravom, to pokreće pitanje nadležnosti.⁴⁰ On dalje tvrdi da je Pretresno vijeće pogrešno protumačilo i primijenilo odluke u predmetima *Gotovina* i *Tolimir*. U tom pogledu, Karadžić tvrdi da, za razliku od podnesaka o kojima je bilo riječi u Odluci u predmetu *Gotovina*, on ne traži ispravljanje ili razjašnjenje navoda u Optužnici, nego odbacivanje optužbi ukoliko one nisu u skladu s međunarodnim običajnim pravom i kao takve izlaze iz okvira nadležnosti Međunarodnog suda.⁴¹ Karadžić dalje tvrdi da je pobijana odluka u suprotnosti sa sudskom praksom Žalbenog vijeća, u kojoj je, po njegovom mišljenju, utvrđeno da je, ukoliko se dovode u pitanje osnovni elementi nekog oblika odgovornosti, primjereno zaključiti da se radi o prigovoru na nadležnost.⁴²

³⁵ Replika u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 3; Replika u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 2; Replika u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 3, 5.

³⁶ Replika u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 4; Replika u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 4.

³⁷ Replika u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 5, Replika u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 3; Replika u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 6.

³⁸ Replika u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 6; Replika u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 7. Vidi takođe fusnotu 33, *supra*.

³⁹ Žalba u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 22-23.

⁴⁰ *Ibid.*, par. 24.

⁴¹ *Ibid.*, par. 25.

⁴² *Ibid.*, par. 27, gdje se citira Odluka u vezi s nadležnošću u predmetu *Hadžihasanović*.

16. Najzad, Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da, budući da on ne "osporava sâmo postojanje pomaganja i podržavanja i podsticanja kao oblika odgovornosti uopšte u međunarodnom krivičnom pravu, onda bilo koji prigovor na te oblike odgovornosti, ma kako bio utemeljen, mora biti ili prigovor na formu Optužnice ili predstavljati pitanje koje treba riješiti na suđenju".⁴³ On tvrdi da, kako bi bio proglašen krivim za pomaganje ili podržavanje, odnosno podsticanje nečinjenjem, mora biti utvrđeno da ti oblici odgovornosti postoje u međunarodnom običajnom pravu na isti način na koji su navedeni u Optužnici.⁴⁴ U skladu s tim, Karadžić tvrdi da njegov Podnesak u vezi s odgovornošću za nečinjenje zadovoljava kriterijume iz pravila 72(D)(iv), budući da se njime osporava postojanje u običajnom pravu temeljnog elementa oblika odgovornosti koji se navode u Optužnici.⁴⁵ On dalje tvrdi da opširno razmatranje Pretresnog vijeća u vezi sa praksom Međunarodnog suda po ovom pitanju osnažuje jurisdikcioni karakter prigovora koji je iznesen u podnesku.⁴⁶ Karadžić podvlači da tužilac nije osporio jurisdikcioni karakter podneska kada je na njega odgovorio pred Pretresnim vijećem.⁴⁷

17. Karadžić traži od Žalbenog vijeća da konstatuje da je Pretresno vijeće pogriješilo prilikom utvrđivanja da se u Preliminarnom podnesku u vezi s odgovornošću za nečinjenje ne pokreće pitanje nadležnosti i da utvrdi raspored podnošenja podnesaka u okviru kog strane u postupku mogu iznositi argumente o meritumu.⁴⁸

18. Tužilac u odgovoru tvrdi da je tumačenje Optužnice koje je dalo Pretresno vijeće ispravno u zaključku da se odgovornost za nečinjenje stavlja na teret samo u vezi s pomaganjem i podržavanjem i podsticanjem.⁴⁹ Tužilac potvrđuje da se u Optužnici ne navodi odgovornost za nečinjenje u vezi s planiranjem i naređivanjem.⁵⁰

19. Tužilac dalje tvrdi da se pitanje koje je pokrenuo Karadžić ne može razlikovati od pitanja o kojima je Žalbena vijeće moralo da presudi u svojoj Odluci u predmetu *Gotovina*.⁵¹ Tužilac tvrdi da, budući da Karadžić ne osporava postojanje pomaganja i podržavanja i

⁴³ *Ibid.*, par. 29 (fusnota izostavljena).

⁴⁴ *Ibid.*, par. 29(a).

⁴⁵ *Ibid.*, par. 30.

⁴⁶ *Ibid.*, par. 29(b).

⁴⁷ *Ibid.*, par. 7, 31. Vidi takođe Repliku u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 7.

⁴⁸ Žalba u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 32.

⁴⁹ Odgovor na žalbu u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 3, gdje se citira Pobjijana odluka, par. 69.

⁵⁰ *Ibid.*, par. 3.

⁵¹ *Ibid.*, par. 14, gdje se citira Odluka u predmetu *Gotovina*, par. 24.

podsticanja kao vidova odgovornosti po članu 7(1), nego samo to da li se njihov *actus reus* može izvršiti nečinjenjem, njegova tvrdnja se "direktno tiče obilježja tih vidova odgovornosti" i kao takva ne predstavlja prigovor na nadležnost.⁵²

20. Karadžić u Replici tvrdi da tužiočeva procjena apelacione sudske prakse ne odražava njenu relevantnost za pitanje nadležnosti u vezi s odgovornošću za nečinjenje, i pogrešno sugerije da se pokrenuta pitanja tiču "obilježja" relevantnih oblika odgovornosti.⁵³

3. Žalba u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom

21. Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo u zaključku da njegovim Podneskom u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom nije pokrenut valjan prigovor na nadležnost.⁵⁴ On tvrdi da treća kategorija UZP-a nije primjenjiva na krivična djela s posebnom namjerom kao što je genocid i da se stoga odnosni navodi u Optužnici zasnivaju na vidu odgovornosti nad kojim Međunarodni sud nema nadležnost.⁵⁵ Po njegovom mišljenju, pitanje koje je pokrenuto u njegovom podnesku ne odnosi se na obilježja ili obim odgovornosti za UZP, nego na to da li taj vid odgovornosti potpada pod praksu Međunarodnog suda shodno članu 7(1) Statuta.⁵⁶ Karadžić posebno tvrdi da bi Žalbeno vijeće, budući da je potvrdilo da je podneskom u predmetu *Rwamakuba* na primjeren način osporavana nadležnost Međunarodnog suda, trebalo isto tako postupiti sa predmetnim podneskom.⁵⁷ Karadžić traži od Žalbenog vijeća da konstatuje da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je utvrdilo da Podneskom u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom nije pokrenuto pitanje nadležnosti i da predmetno pitanje uputi Pretresnom vijeću na ponovno rješavanje o meritumu.⁵⁸

22. Tužilac u odgovoru tvrdi da Karadžićevu Žalbu u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom treba odbaciti.⁵⁹ Tužilac tvrdi da pitanja koja pokreće Karadžić ne mogu biti razlikovana od onih o kojima je Žalbeno vijeće moralo da presudi u odlukama u predmetima

⁵² *Ibid.*, par. 16.

⁵³ Replika u vezi s odgovornošću za nečinjenje, par. 8-9.

⁵⁴ Žalba u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 24-25, gdje se citira Odluka u vezi s nadležnošću u predmetu *Rwamakuba*, par. 13; *Tužilac protiv Milana Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-PT, Odluka po Ojdanićevom podnesku kojim se osporava nadležnost – posredno saizvršilaštvo (dalje u tekstu: Odluka u vezi s nadležnošću u predmetu *Ojdanić*), 22. mart 2006., par. 23.

⁵⁵ *Ibid.*, par. 26.

⁵⁶ *Ibid.*, par. 26.

⁵⁷ *Ibid.*, par. 24, gdje se citira Odluka u vezi s nadležnošću u predmetu *Rwamakuba*, par. 13.

⁵⁸ *Ibid.*, par. 28.

Tolimir i *Gotovina*.⁶⁰ Nadalje, po mišljenju tužioca, Karadžić ne osporava primjenjivost UZP-a na krivično djelo genocida kao vida odgovornosti uopšte, nego samo u vezi s jednom od njenih potkategorija.⁶¹ Stoga, kako tvrdi tužilac, to pitanje ne predstavlja valjan prigovor na nadležnost i Pretresno vijeće bi ga trebalo riješiti na osnovu činjenica u predmetu kako one budu utvrđene tokom suđenja.⁶² Tužilac traži od Žalbenog vijeća da, ukoliko utvrdi da se prigovori koje je iznio Karadžić tiču nadležnosti, da razmotri žalbu po meritumu, nakon što strane u postupku dostave svoje podneske.⁶³

23. Karadžić u Replici tvrdi da je Pretresno vijeće pogrešno protumačilo zaključak Žalbenog vijeća u predmetu *Gotovina* koji, u stvari, potkrepljuje tvrdnju "da se, prema običajnom pravu, prigovor na element nekog krivičnog djela ili na neki element vida odgovornosti tiče nadležnosti prema pravilu 72(d)(iv)".⁶⁴ On dalje tvrdi da on, za razliku od žalioaca u Odluci u predmetu *Tolimir*, u ovom predmetu ne osporava da mjerodavno pravo Međunarodnog suda dopušta izricanje osuđujuće presude za neko krivično djelo s posebnom namjerom na osnovu treće kategorije UZP-a.⁶⁵ On iznosi argument "da mjerodavnim pravu, koje je tužilac ispravno navelo, nedostaje utemeljenost u običajnom pravu".⁶⁶ Karadžić dalje tvrdi da su i tužilac i Pretresno vijeće pogrešno protumačili odluku Žalbenog vijeća u Odluci u vezi s nadležnošću u predmetu *Rwamakuba*, koja potkrepljuje jurisdikcioni karakter pitanja pokrenutih u njegovom podnesku.⁶⁷

4. Žalba u vezi s odgovornošću nadređenog

24. Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo u zaključku da njegov Podnesak u vezi s odgovornošću nadređenog ne pokreće valjan prigovor na nadležnost. On tvrdi da navodeći njegovu odgovornost na osnovu člana 7(3) za kršenja istog člana od strane njegovih podređenih, tužilac uvodi koncept "višestruke odgovornosti nadređenog", za koju nema nikakvog pravnog osnova u međunarodnom običajnom pravu, te je stoga *ultra vires* u odnosu na nadležnost Međunarodnog suda.⁶⁸ On dalje tvrdi da se "prigovor na konstitutivne elemente

⁵⁹ Vidi: Odgovor na žalbu u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 11.

⁶⁰ *Ibid.*, par. 12-15, gdje se citira Odluka u predmetu *Tolimir*, par. 10; Odluka u predmetu *Gotovina*, par. 24.

⁶¹ *Ibid.*, par. 17.

⁶² *Ibid.*, par. 17.

⁶³ *Ibid.*, par. 18.

⁶⁴ Replika u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, par. 11.

⁶⁵ *Ibid.*, par. 12-13.

⁶⁶ *Ibid.*, par. 13.

⁶⁷ *Ibid.*, par. 14-21.

⁶⁸ Vidi: Žalba u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 19, 21.

odgovornosti nadređenog nužno mora smatrati prigovorom na nadležnost u skladu s pravilom 72(A)(i)".⁶⁹ U prilog svojoj tvrdnji, Karadžić upućuje na odluke Žalbenog vijeća u predmetima *Hadžihasanović* i *Delić* u kojima je utvrđeno da se prigovori na elemente nekog vida odgovornosti mogu smatrati prigovorima jurisdikcionog karaktera.⁷⁰ Karadžić traži od Žalbenog vijeća da konstatuje da je Pretresno vijeće pogriješilo prilikom utvrđivanja da njegovim podneskom nije pokrenuto pitanje nadležnosti, i da uputi to pitanje Pretresnom vijeću na ponovno razmatranje o meritumu.

25. Tužilac odgovara da Karadžić u suštini osporava tumačenje termina "počiniti" u kontekstu člana 7(3) Statuta, što samo po sebi ne predstavlja prigovor na nadležnost.⁷¹ Tužilac dalje tvrdi da, ukoliko žalilac "samo osporava definiciju i tumačenje nekog konkretnog elementa [krivičnog djela ili vida odgovornosti]" to ne predstavlja valjan prigovor na nadležnost.⁷² Tužilac tvrdi da se, na osnovu sudske prakse Žalbenog vijeća, pozivanje na običajno međunarodno pravo ne smatra argumentom kojim se osporava optužnica na osnovu toga što se ne odnosi na pitanja navedena u pravilu 72(D).⁷³ Tužilac dalje tvrdi da se, suprotno Karadžićevoj tvrdnji, prigovori na neki element vida odgovornosti ili krivičnog djela ne moraju nužno ticati nadležnosti.⁷⁴ Tužilac traži da Žalbeno vijeće, ukoliko utvrdi da je prigovor koji je pokrenuo Karadžić po svom karakteru jurisdikcioni, razmotri žalbu po meritumu kada strane u postupku dostave svoje podneske.⁷⁵

26. Karadžić u Replici tvrdi da sudska praksa na koju se oslanja tužilac ne podržava nedvosmisleno tvrdnju tužioca.⁷⁶ On konkretno napominje da se Odluka Žalbenog vijeća u predmetu *Gotovina* može tumačiti tako da potkrepljuje tvrdnju da prigovor na elemente

⁶⁹ *Ibid.*, par. 22.

⁷⁰ *Ibid.*, par. 23-24, gdje se citira Odluka u vezi s nadležnošću u predmetu *Hadžihasanović*; *Tužilac protiv Rasima Delića*, predmet br. IT-04-83-AR72, Odluka po interlokutornoj žalbi na nadležnost Međunarodnog suda, 8. decembar 2005. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s nadležnošću u predmetu *Delić*), par. 10.

⁷¹ Odgovor na žalbu u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 12.

⁷² *Ibid.*, par. 13, gdje se citira Odluka u predmetu *Gotovina*, par. 24; vidi takođe *ibid.*, par. 13-15, gdje se citira Odluka u predmetu *Tolimir*, par. 10; Odluka u vezi s nadležnošću u predmetu *Ojdanić*, par. 23; *Tužilac protiv Momčila Perišića*, predmet br. IT-04-81-PT, Odluka po preliminarnim podnescima, 29. august 2005., par. 31.

⁷³ Odgovor na žalbu u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 17-20, gdje se citira *Tužilac protiv Milomira Stakića*, predmet br. IT-97-24-AR72, Odluka po molbi za odobrenje za ulaganje žalbe, 19. februar 2002.; *Joseph Nzirorera protiv tužioca*, predmet br. ICTR-98-4-AR72.3, Odluka o valjanosti žalbe Josepha Nzirorere u vezi s udruženim zločinačkim poduhvatom shodno pravilu 72(E) Pravilnika o postupku i dokazima, 11. juni 2004.

⁷⁴ *Ibid.*, par. 21.

⁷⁵ *Ibid.*, par. 22.

⁷⁶ Replika u vezi s odgovornošću nadređenog, par. 9.

nekog vida odgovornosti može predstavljati prigovor na nadležnost na osnovu pravila 72.⁷⁷ Nadalje, Karadžić tvrdi da, kako bi se odnosila na neki konkretni vid odgovornosti prema članu 7 Statuta, optužnica mora sadržati navode o svim konstitutivnim elementima tog vida odgovornosti koji su predviđeni u običajnom međunarodnom pravu.⁷⁸ Po njegovom mišljenju, prigovor u kom se tvrdi da u običajnom pravu nema osnova za optužbe navedene u optužnici, predstavlja valjan prigovor na nadležnost u skladu s pravilom 72(D).⁷⁹

B. Analiza

1. Preliminarna pitanja

27. Žalbeno vijeće podsjeća da Pretresno vijeće raspolaže znatnim stepenom slobode u odlučivanju o pitanjima prakse i procedure, uključujući pitanje da li da zajedno razmatra slične podneske.⁸⁰ U tom pogledu, Žalbeno vijeće napominje da zajedničko razmatranje šest podnesaka koje je dostavio Karadžić ne predstavlja grešku *per se*.

28. U vezi s Karadžićevom odlukom da uloži nekoliko odvojenih žalbi na Pobjianu odluku, Žalbeno vijeće se slaže s tužiocem da to nije uobičajena praksa. Ako neka strana u postupku može uložiti neograničen broj žalbi na jednu odluku, odredbe koje regulišu interlokutorne žalbe, kao što je ona u vezi s ograničenjem broja riječi,⁸¹ bile bi lišene svakog smisla. Primjerena procedura za Karadžića bi stoga bila da uloži jednu žalbu na Pobjianu odluku i da, prema potrebi, podnese zahtjev za odobrenje da prekorači ograničenje broja riječi. S obzirom na osoben kontekst ovih žalbi, posebno imajući u vidu širok spektar pitanja o kojima je riječ u Pobjianoj odluci, ulaganje više od jedne žalbe bi se potencijalno moglo opravdati. U svakom slučaju, Žalbeno vijeće konstatuje da ne bi bilo u interesu ekspeditivnosti sudskog postupka da Karadžiću naloži da ponovo podnese svoje podneske u ovom predmetu, i napominje da nijednoj strani u postupku nije nanesena šteta u datim okolnostima budući da su poslije toga podneseni odvojeni odgovori i replike. S druge strane,

⁷⁷ *Ibid.*, par. 9.

⁷⁸ *Ibid.*, par. 15.

⁷⁹ *Ibid.*, par. 16.

⁸⁰ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira i drugih*, predmet br. IT-04-80-AR73.1, Odluka po interlokutornoj žalbi Radivoja Miletića na Odluku Pretresnog vijeća o spajanju postupaka protiv optuženih, 27. maj 2006., par. 4, gdje se citira *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-99-37-AR73, IT-01-50-AR73, IT-01-51-AR73, Obrazloženje odluke po interlokutornoj žalbi tužioca na odbijanje zahteva za spajanje postupka, 18. april 2002., par. 3.

⁸¹ Vidi: Uputstvo o dužini podnesaka i zahtjeva, IT/184 Rev.2, 16. septembar 2005., str. 3.

činjenica da Žalbeno vijeće prihvata navedene žalbe kao valjano podnesene ne sprečava ga da donese svoje odluke na konsolidovan način, kada i gdje je to primjereno.⁸²

29. Najzad, kada je riječ o obimu žalbe, Žalbeno vijeće razjašnjava da je pitanje koje sada rješava to da li je Pretresno vijeće pogriješilo u svom zaključku da predmetnim podnoscima nije pokrenut nikakav prigovor na nadležnost.

2. Obrazloženo mišljenje

30. U vezi s Karadžićevom tvrdnjom da Pobjanoj odluci nedostaje obrazloženo potkrepljenje, Žalbeno vijeće naglašava da Pretresno vijeće, iako mora navesti obrazloženje kojim potkrepljuje svoje zaključke o suštinskim faktorima koji su relevantni za neku odluku, nije dužno da formuliše svaki korak u svom rezonovanju.⁸³ Pretresno vijeće takođe nije dužno da opširno razmatra praksu Međunarodnog suda po određenom pravnom pitanju. Umjesto toga, ono mora navesti pravne presedane na kojima zasniva svoje zaključke.⁸⁴

31. U ovom predmetu, prilikom utvrđivanja da nijedan od šest podnesaka koje je dostavio Karadžić ne predstavlja prigovor na nadležnost u smislu pravila 72(D)(iv), Pretresno vijeće je rezmotriло praksu Međunarodnog suda u slučajevima kada su iznošeni "prigovori sličnog karaktera".⁸⁵ Ono se oslonilo na Odluku u predmetu *Gotovina* u kojoj je konstatovano da se pitanje da li je tužilac propustio da navede neki element vida odgovornosti zapravo tiče prakse iznošenja navoda i forme optužnice, i da ono ne predstavlja prigovor na nadležnost.⁸⁶ Pretresno vijeće dalje upućuje na Odluku u predmetu *Tolimir* u kojoj je žaliočev prigovor na primjenjivost udruženog zločinačkog poduhvata na utvrđivanje odgovornosti za genocid i dogovor za počinjenje genocida bio odbačen kao nejurisdikcioni.⁸⁷ Najzad, Pretresno vijeće je postupilo u skladu sa stavom koji je zauzelo u svojoj Odluci o nadležnosti u predmetu *Ojdanić*, u kojoj je konstatovalo da "prigovori koji se tiču obilježja nekog oblika odgovornosti predstavljaju pitanja koja treba rešavati na suđenju".⁸⁸ Pošto se uvjerilo da su u

⁸² Žalbeno vijeće podvlači da je njegova fleksibilnost u ovom predmetu izuzetna i napominje da bi u budućnosti ipak moglo tražiti ponovno podnošenje podnesaka u slučaju ulaganja višestrukih žalbi protiv jedne odluke.

⁸³ *Tužilac protiv Radoslava Brđanina*, predmet br. IT-99-36-A, Presuda, 3. april 2007., par. 39, gdje se citira *Alfred Musema protiv tužioca*, predmet br. ICTR-96-13-A, Presuda, 6. novembar 2001., par. 18.

⁸⁴ *Tužilac protiv Envera Hadžihasanovića i Amira Kubure*, predmet br. IT-01-47-A, Presuda, 22. april 2008., par. 13.

⁸⁵ Pobjana odluka, par. 31.

⁸⁶ *Ibid.*, par. 30, gdje se citira Odluka u predmetu *Gotovina*.

⁸⁷ *Ibid.*, par. 31, gdje se citira Odluka u predmetu *Tolimir*, par. 7, 10.

⁸⁸ *Ibid.*, par. 31, gdje se citira Odluka o nadležnosti u predmetu *Ojdanić*, par. 23.

Preliminarnom podnesku izneseni slični prigovori o kojima je bilo riječi u citiranoj sudskoj praksi, Pretresno vijeće je zaključilo da "iz tih razloga [...] nijedan od podnesaka ne predstavlja prigovor na nadležnost u smislu pravila 72(D)(iv)".⁸⁹

32. Iako bi možda bilo poželjno da je Pretresno vijeće izričito navelo relevantnost citirane sudske prakse za podneske u vezi s odgovornošću za nečinjenje i odgovornošću nadređenog, Karadžić nije pokazao da je obrazloženje Pretresnog vijeća u cjelini bilo nedovoljno. Kada je riječ o Podnesku u vezi s krivičnim djelima s posebnom namjerom, Pretresno vijeće je izričito primijetilo da su argumenti koje je iznio Karadžić slični onima koje je Žalbeno vijeće razmotrilo i odbacilo u Odluci u predmetu *Tolimir*.⁹⁰ Shodno tome, Žalbeno vijeće odbacuje Karadžićevu tvrdnju da Pretresno vijeće nije u dovoljnoj mjeri obrazložilo svoju odluku da odbaci tvrdnju o jurisdikcionom karakteru podneska.

3. Da li je Preliminarnim podnescima pokrenut ikakav prigovor na nadležnost

33. Žalbeno vijeće podsjeća da su Karadžićevi prigovori na nadležnost Međunarodnog suda usredsređeni na način na koji mu se pripisuje odgovornost. Budući da se ti prigovori ne odnose na osobe, teritorije ili na vremenska razdoblja,⁹¹ suštinsko pitanje na kom se zasnivaju žalbe jeste to da li se one tiču stvarne nadležnosti kako je ona definisana u pravilu 72(D)(iv),⁹² i da li stoga u vezi s njima postoji pravo na žalbu.

34. Karadžić navodi brojne reference na određene odluke, kao što je ona u predmetu *Rwamakuba*,⁹³ koje su donijela tročlana sudska vijeća u skladu s ranijom verzijom pravila 72 Pravilnika.⁹⁴ Mnoge od odluka koje citira Karadžić pružaju određenu potkrepu za stanovište da čak i relativno partikularna pitanja, kao što su obilježja i elementi nekog vida odgovornosti, mogu po svom karakteru predstavljati jurisdikciona pitanja.⁹⁵ Međutim, u drugim odlukama koje su donijela ta tročlana sudska vijeća iznošen je drugačiji pogled na nadležnost prema pravilu 72 Pravilnika.⁹⁶ Revizijom Pravilnika 2005. godine eliminisano je

⁸⁹ *Ibid.*, par. 32.

⁹⁰ *Ibid.*, par. 31.

⁹¹ Pravilo 72(D)(i)-(iii) Pravilnika, IT/32/Rev. 36 (21. juli 2005.).

⁹² Karadžić ne tvrdi da se žalbe odnose na personalnu, teritorijalnu ili vremensku nadležnost.

⁹³ Odluka o nadležnosti u predmetu *Rwamakuba* (gdje se komentira odgovarajuće pravilo MKSR-a koje je ekvivalentno u svim relevantnim aspektima).

⁹⁴ Vidi npr. pravilo 72(E) Pravilnika, IT/32/Rev.34 (22. februar 2005.).

⁹⁵ Vidi npr. Odluku o nadležnosti u predmetu *Šešelji*; Odluku o nadležnosti u predmetu *Hadžihasanović*.

⁹⁶ Vidi npr. *Joseph Nzirorera protiv tužioca*, predmet br. ICTR-98-44-AR72, Odluka na osnovu pravila 72(E) Pravilnika o postupku i dokazima o valjanosti žalbe Josepha Nzirorere u vezi s poglavljem VII Povelje

pravilo 72(E) Pravilnika čime je rješavanje po žalbama u vezi s pitanjima nadležnosti povjereno uobičajenim petočlanim žalbenim vijećima.⁹⁷ Od te revizije Pravilnika, sudska praksa Žalbenog vijeća je postepeno otklonila raniju neizvjesnost u vezi s tim koja pitanja se mogu okvalifikovati kao prigovori na nadležnost.

35. Najnovija sudska praksa Žalbenog vijeća u vezi s pitanjem nadležnosti usko je usredsređena na sam tekst pravila 72 Pravilnika. Na primjer, u predmetu *Gotovina*, Žalbeno vijeće je odbacilo prigovor u vezi s mjerodavnim *mens rea* treće kategorije UZP-a, pošto je zaključilo da se ta tvrdnja ne odnosi na pitanja nadležnosti.⁹⁸ U onoj mjeri u kojoj se žalbom osporava definicija i tumačenje konkretnih elemenata nekog vida odgovornosti, Žalbeno vijeće je konstatovalo da se "takav argument [...] odnosi na praksu sastavljanja optužnica, kao i na formu optužnice, i ne predstavlja prigovor na nadležnost".⁹⁹ Žalbeno vijeće je ovakav pristup usvojilo i u Odluci u predmetu *Tolimir*. U toj odluci, žalilac je osporio primjenjivost UZP-a kod utvrđivanja odgovornosti za krivično djelo genocida i dogovora za počinjenje genocida. Odbacujući tu žalbu, Žalbeno vijeće je zaključilo da se, "[p]remda se na prvi pogled [činilo da se žalbe] donekle odnose na stvarnu nadležnost", radi o pitanjima koja se ne tiču nadležnosti koja mogu biti riješena tokom suđenja.¹⁰⁰

36. Kako pokazuju predmeti *Tolimir* i *Gotovina*, pristup Žalbenog vijeća stvarnoj nadležnosti sada se usredsređuje na to da li je krivično djelo koje se stavlja na teret predviđeno Statutom, i da li dotični vid odgovornosti podržava princip individualne krivične odgovornosti; obilježja i elementi vidova odgovornosti tiču se "pravnih pitanja [...] koja je primjereno pokrenuti i dokazivati u toku suđenja".¹⁰¹

37. Shodno tome, Žalbeno vijeće ne nalazi nikakvu grešku u oslanjanju Pretresnog vijeća na pročišćenu sudska praksu Žalbenog vijeća u vezi s domašajem žalbi na nadležnost koja je

Ujedinjenih nacija, 10. juni 2004. (kojom je odbačena interlokutorna žalba zbog toga što ne predstavlja prigovor na nadležnost budući da pravilo 72(D) dopušta pravo na žalbu u ograničenom obimu.).

⁹⁷ Uporedi pravilo 72 Pravilnika, IT/32/Rev. 34 (22. februar 2005.), sa pravilom 72 Pravilnika, IT/32/Rev. 36 (21. juli 2005.); vidi npr. Odluku o nadležnosti u predmetu *Šešelj*.

⁹⁸ Odluka u predmetu *Gotovina*, par. 24.

⁹⁹ *Ibid.*, par. 24.

¹⁰⁰ Odluka u predmetu *Tolimir*, par. 7, 10. Vidi takođe Pobjianu odluku, par. 31. Žalbeno vijeće je 2007. godine takođe primijetilo da se široko utemeljen prigovor na posredne vidove izvršenja i pomaganja i podržavanja tiče nadležnosti, iako je prvobitno odbacilo taj prigovor iz drugih razloga. Vidi *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR72.2, Odluka po Petkovićevoj žalbi na Odluku po zahtjevu odbrane za brisanje Izmijenjene optužnice, 4. juni 2007., par. 3-5; *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR72.3, Odluka po Petkovićevoj žalbi u vezi s nadležnošću, 23. april 2008., par. 19-22.

¹⁰¹ Odluka u predmetu *Tolimir*, par. 7, 10 (unutrašnji citati izostavljeni); vidi takođe Odluku u predmetu *Gotovina*, par. 22-24.

navedena u predmetima *Gotovina* i *Tolimir*.¹⁰² Iz gorenavedenih razloga, Žalbeno vijeće konstatuje da Karadžić nije iznio valjan prigovor na nadležnost u skladu s pravilom 72 Pravidnika.

IV. DISPOZITIV

38. Iz gorenavedenih razloga, Žalbeno vijeće **ODBACUJE** predmetne žalbe. Karadžićev zahtjev za utvrđivanje rasporeda podnošenja podnesaka o meritumu je stoga bespredmetan.

Sastavljeno na francuskom i engleskom jeziku, pri čemu je engleski tekst mjerodavan.

Dana 25. juna 2009.
U Haagu
Nizozemska

/potpis na originalu/
sudija Theodor Meron,
predsjedavajući

[pečat Međunarodnog suda]

¹⁰² Pobjana odluka, par. 30-32.